

Taetas

Naoa itəm Pol təməte tuwin kəm Taetas

Nəghatən əkuəkir rəha naoa u Taetas

?Pah təməte naoa u? Aposol Pol təməte naoa u.

?Təməte tatuwin kəm pah? Pol təməte naoa u tatuwin kəm Taetas. Taetas in Iaihlua kit itəm təmahatətə e Kristo. Pol təmiuw-pa in o Kristo, kən Taetas təmol wək tepət ilau Pol tahmen əm e Timoti. Koatehm nərgin nian tepət e Niutesteman.

?Nəmegəhən tahro nulan nian təməte? Pol ne Taetas kəmian e nəptən u Krit, kən ilau kəmuətuoun niməfak kit ikin-u. Pol təmiet min, mətə təmən-ipən kəm Taetas məmə in otətətig mol rafin wək min ikin əh. Krit in nəptən kit itəm tərīoah wir e nolən rat min, tahmen məmə inu netəmim koateiuə pik nian rafin, moatəgwən pik, kən moatəlpah koatəlpah. Neen koatuwa e niməfak kən moatən nəghatən eiuə tepət məmə okotos mənī lan.

?Təməte naoa u o naka? Pol tolkeike məmə otasitu e Taetas e rəhan min wək əpəh e niməfak əpəh Krit. Taetas otəkəike mīləs-ipər netəmim məmə okotuwa elta min o nehmən niməfak. Kən Pol tatəghat-in nolən rəha nəghatən kəm netəm min u kəsotətəu-pənən nətəligən rəha Taetas. Kən mos-ipən nəgətunən neen rəha nahatətəən ne naliwəkən ətuatip. Kən in təmən məmə Timoti otahtosig-in wir nəgətunən eiuə min. Namnun nəghatən təmən məmə otahl-ipa etəmim kit tuwa masitu e niməfak, kən Taetas in otəkəike muwa min masitu e Pol.

Pol təmən təwir kəm Taetas

1 ¹Taetas. Io Pol, iatəte naoa u kəm ik. Io slef kit rəha Ughin, kən io aposol kit rəha Iesu Kristo. Təmahl-ipa io məmə ekasitu e netəmim itəm Ughin təmītəpun rəkis ilat məmə rəhan min, mīləs-ipər nahatətəən rəhalat, masitu elat məmə okotitun nəgətunən pahrien. Nian netəmim koatətəu-pən nəgətunən pahrien əh, kən rəhalat nəmegəhən otətəuati

kotahmen-pən e nolən itəm Uhgín tolkeike. ²Kitat kotitun nípahrienən əh, kən motahatətə lan. Kən e nolən əh, rəhatat nətəligən tətətig əskasik rəkis məmə okotos nəmegəhən lilin. Aupən aupən agin itəm Uhgín təməsölən əh natimnat rafin, mətə Uhgín tinəmən rəkis nəmegəhən lilin əh, məmə in otol mihin. Kən kitat kotitun məmə in təseiuən nian kit ne.^a ³Kən e nian ətuatip itəm Uhgín təmən, in təmöl məmə netəmim okotitun nəghatən rəhan. Ilat kotitun mətə-inu Uhgín losmegəh rəhatat təmən mələhəu nəghatən kit məmə təmos-ipa wək u tətətig e nelmək məmə io ekən-iarəp nəghatən əh rəha nəmegəhən lilin.

⁴Taetas, rəhalau nahatətəən kitiaəh, kən e nolən rəha nahatətəən, in tahmen əm mə ik nətik pahrien. Rəhak nəfakən məmə Uhgín Tata rəhatat ilau Kristo Iesu, losmegəh rəhatat, pəs okuawte-in rəhalau nəwirən kəm ik, kən muələhəu nəməlinuən tətətig ron ik.^b

Wək rəha Taetas əpəh Krit

⁵E nian emiet Krit, kən emələhəu ik nəkətətig məmə onəkol rafin wək itəm tətətig, kən məmə onakiləs-ipər elta min rəha niməfak, e taon min rafin e nitən Krit tahmen əm mə inu emən mihin kəm ik. ⁶Elta min rəha niməfak okəike kəsehm-pənən nolən rat kit e rəhalat nəmegəhən, kən rəhalat pətan kitiaəh əm, kən rəhalat nisualkələh okotəkəike motahatətə e Uhgín, kən məsotan ənnapinən motol natimnat təsahmenən, kən məsotəhtən nəwia rəhalat tata ne mama məmə netəmim okotən rat ilat ron. ⁷Nəmegəhən rəha elta min rəha niməfak otəkəike mətuatip wir mətə-inu ilat koatos wək asol rəha Uhgín. Ilat itəm koatehm wir netəmim okotəkəike motol mihin məmə kəsotiləs-ipər atipən ilat motol rəhalat nəghatən məmə netəmim okotəgin, kən nikilat təsahmə uəhaiən. Sənəmə ilat netəmim rəha nāpīsən o nəmouən, kən sənəmə ilat netəmim rəha nosən māni e neiuəiuən.

⁸Mətə nəmegəhən rəhalat in otəkəike mol min-nulan. Ilat okotəkəike moatehm wir netəmim itəm koatuwa əh rəhalat ikin. Ilat netəm kotolkeike mə okotol əm natimnat itəm təwir, kən nolən rəhalat in tatəgətun mə ilat netəm mətə, kən kotenatig. Ilat netəm rəha nətəu-pənən nəghatən rəha Uhgín. Rəhalat nəmegəhən in otəkəike mətuatip wir e niganəmti Uhgín. Ilat kotitun nən atipən e nikilat məmə kotapəs nolən natimnat itəm tərət kən moatol əm nat itəm təwir. ⁹Ilat okotəkəike motahatətə əskasik e nəghatən rəha namnusən təwir məmə in nípahrienən tahmen-pən mə kəməgətun ilat lan. Kən inəh, ilat kotenatig wir o nəgətunən netəmim e nəgətunən pahrien itəm tətətuatip məmə ilat okotətəu-pən. Kən nian netəmim neen okoatən nəghatən min itəm tol pīsən e nəgətunən pahrien, kən netəm-iasol min rəha niməfak

okotəgətun ətuatip ilat motən-ipən kəm ilat məmə rəhalat nəgətunən in neiuēiuəən.^c

¹⁰ Iatəghat min-nulan məto-inu netəmim tepət e niməfak əpəh Krit kotetəhau nəgətunən pahrien u. Ilat, nəghatən rəhalat titatipərəh pik təhmen e kaluəluə, məto nuhuən lan tikə, kən moatiuw rəkis netəmim neen e nəgətunən eiuēiuə min rəhalat. Netəmim tepət itəm koatən məmə okəkəike kəhg-ipən netəmim, ilat iəgətun eiuēiuə min.^d ¹¹ Ahtosig-in nəghatən rəhalat məmə okəsotəgətunən e niməfak nəgətunən əh kotərat itəm kəsotətuatipən məmə okotəgətun, məto-inu nəgətunən rəhalat tatəəkən-rəkən nahatətəən rəha noanol min rafin rəha netəmim neen. Ilat koatəgətun neiuēiuəən əh məto-inu kotalkeike məmə okotos məni lan, məto kəsotaulisən lan.^e ¹² Etəm Krit kit aupən, in ien kit rəhalat, in min təmən min-nulan məmə, “Netəm Krit, ilat netəm rəha neiuēiuəən nian rafin. Kən ilat kotahmen e kuri iarupin min. Kən ilat nəlpəh, nian rafin kotalkeike məmə kotagwən əm lan.” ¹³ Məto nəghatən rəha ien u, in tol əm nīpahrienən. Kən tol nəhlan, əhai ilat mən-ipən kəm ilat məmə rəhalat nəgətunən in neiuēiuəən, pəs ilat okotahatətə əm e nəghatən pahrien,^f ¹⁴ kən ilat okəsotətəu-pənən noanage rəha netəm Isrel ne nəghatən rəha netəm koatəpəs nəghatən pahrien.^g ¹⁵ Kən nəkotitun məmə netəmim itəm kotətuatip e niganəmti Uhgīn, nat tikə itəm otol ilat kotamkimik. Məto netəmim itəm koatamkimik e niganəmti Uhgīn məto-inu ilat kəsotahatətəən e Iesu, kən nolən kit tikə itəm otol ilat kotətuatip. Kən tol min-nəhlan, nətəligən ne nikilat kərən kəsətuatipən, kən ilat kotəruru nakilən nat itəm təwir, ne nat itəm tərət. ¹⁶ Ilat koatən məmə kotitun Uhgīn, məto nolən rəhalat tatəgətun məmə koateiuə, ilat koatəuhlin məntaalat kəm Uhgīn. Netəm min əh kotərat agin, kotalməl koatəht nəwia Uhgīn, kən okul ilat kəsotolən nat wir kit ne.^h

Nəgətunən itəm tətəuatip

2 ¹ Məto ik Taetas, ik onəkəike məgətun wir netəmim e nəgətunən itəm tatətəu-pən nəghatən ətuatip e Iesu. ² Ik onəkəike məgətun iəguihl min məmə e naliwəkən rəhalat, ilat okotan mətig, kən məsotənim pikən wain, kən nolən rəhalat otəkəike mətuatip wir pəs netəmim okotisiai-in ilat, kən ilat okotəkəike moatətul əskasik kən moatol natimnat e nenatigən. Nahatətəən rəhalat otəkəike mamnim wir e nəghatən rəha Uhgīn. Kən ilat okotəkəike motolkeike netəmim. Kən motəkəike kətul tiəkis e nian iəkis min itəm koatuwa e rəhalat nəmegəhən. ³ Kən e nolən kitiaə əm, nəkəike məgətun wir nīpitəguihl min məmə ilat okotəkəike motol nolən itəm tətəuatip məmə otos-ipən

c 1:6-9 1 Tim 3:2-7; 2 Tim 2:24-26 **d** 1:10 1 Tim 4:7 **e** 1:11 2 Tim 3:5-6; 1 Pita 5:2
f 1:13 2 Tim 4:2 **g** 1:14 1 Tim 4:7 **h** 1:16 1 Jon 1:6; 2:4

nisiaien kəm Uhgín. Kən ilat okəsotənən nikali netəmim. Kən sənəmə nípitan rəha nāpīsən. Məto ilat otəkəike motəgətun nəmegəhən ətuatíp.ⁱ ⁴Inəh, ilat okotəgətun nípitan min e suatíp itəm ilat okotolkeike rəhalat min nəman ne nenətílat min. ⁵Ílat okotəkəike motəgətun nípitan məmə ilat nípitan mətíg itəm nəmegəhən rəhalat in tətúatíp, kən ilat kəsotan əpnāpīnən, kən moatisiai-in rəhalat nəman min, kən moatehm wir natimnat min rəha latuənu, kən ilat moatol təwír kəm netəmim. Nian koatol nolən tol min-nulan, kən otahtosig-in netəmim məmə kəsotan ratən nəgətunən rəha Uhgín.^j

⁶Kən e suatíp kitiəh min, otəghat əskasik kəm netəm aluə məmə ilat kotítun nən atípən e níkilat məmə kotapəs nolən natimnat itəm tərat kən moatol əm nat itəm təwír. ⁷Kən ik, e natimnat rafin, onəkol əm nat ətuatíp min, pəs ilat okotətəu-pən nat naka itəm ik nakatol. Nian onakəgətun, nəmegəhən rəham otəkəike mətúatíp, mol nəghatən rəham təfigəm.^k ⁸Ik onakəkəike matən əm nəghatən pahrien itəm netəmim okol kəsotəplanən məntaa rəham nəghatən kən motən rat. Pəs in otol rəham tíkimir min okotaulis lan məto-inu ilat kəsotehm-pənən nolən rat kit ne lam, kən məsotənən nat tərat kit etat.^l

⁹Əgətun wir slef min məmə ilat okotol nəwia rəhalat etəm-iasol min e natimnat rafin, məmə níkilat otāgien o wək rəhalat. Slef min okəsotənən nítai nəghaten rəha etəm-iasol min rəhalat,^m ¹⁰kən məsotakləhən kəm ilat, məto nian rafin ilat okotəkəike moatol natimnat ətuatíp min, məmə rəhalat etəm-iasol min okotən nípahrienən e rəhalat wək. E nolən itəm okotol e natimnat rafin, otəgətun məmə nəgətunən rəha Uhgín, Iosmegəh rəhatat in tətúatíp məwír.

¹¹Ik onakəkəike məgətun natimnat min əh rafin məto-inu Uhgín təmerəh rəkis e suatíp kəm netəmim rafin məmə otosmegəh ilat lan nian tətawte-in rəhan nəwírən kəm ilat. ¹²Nəwírən əh rəha Uhgín tatəgətun məmə nian kitat koatātig əh e nətueintən, kotəkəike motapəs nətəu-pənən nolən rat min ne natimnat rat min rəha nətueintən itəm koatəwiə e níkitat, məto okotan mətíg, kən nəmegəhən rəhatat otətuatíp wir motahmen-pən mə kitat netəmim rəha Uhgín.ⁿ ¹³Nəmegəhən rəhatat in otəkəike matol min-nulan nian kitat okoatəsaħgin nian Iesu Kristo, rəhatat Uhgín ne rəhatat Iosmegəh, in otuwa min lan e nəsanənən ne nəwírən. Nian əh in təwír aģin, kən kitat kotítun mə otəpanuwa, kən matol níkitat tətāgien. ¹⁴Iesu níkin təmagien məmə otímis otat, kən mətou nəmegəhən rəhatat mos-irəkis e nəsanənən rəha nolən rat min rafin, kən mafəl wir kitat məmə kitat okotuwa rəhan min netəmim itəm kotolkeike məmə koatol əm nat itəm təwír.^o

i 2:3 1 Tim 3:11 j 2:5 Efes 5:22 k 2:7 1 Tim 4:12 l 2:8 1 Pita 2:15 m 2:9 1 Tim 6:1 n 2:12 1 Jon 2:16 o 2:14 Eks 19:5; Dut 7:6; Esik 37:23; Kal 1:4; 1 Pita 2:9

¹⁵Natimnat min u, onatəgətun ilat e niməfak. Ləs-ipər nətəligən rəhalat məmə okoatətəu-pən Iərəməərə, kən məghat əskasik kəm netəm koatətəu-pən nəghatən eiueiua min. Ughin təmos-ipinə wək əh kəm ik, kən əghat min-nulan. Əsolən məmə etəmim kit otən rat ik.^p

Nolən rəha iəfak min

3 ¹Taetas, ən-ipən wir min kəm rəham netəmim məmə okotisiai-in netəm-iasol ne kapman rəhalat. Okotəkəike moatol nəwialat, kən moatətul matip e nian rafin o nolən wək itəm otasitu e netəmim.^q ²Kən ilat okəsotəghat eiuan o nərəkinən nərgi netəmim, kən okəsotolən timəht, məto ilat nan mətig əm kən moatol təwir kəm netəmim, kən motos-iəhau rəhalat nətəligən moatisiai-in netəmim rafin.

³Koatol min-nulan məto aupən kitat kotərat kəmotahmen əm elat. Kən Ughin təmasitu etat nian kitat min kəmoatol nolən rat min əh, kitat ialməl min. Kəməsotolən nəwia Ughin. Nos-ipən-os-ipənən rəha nərətən təməəkən kitat. Kən nolən rat min rəhatat itəm kitat kəmoatolkeike, kəmoatərəməərə etat. Kitat kəmoatol əm nəwialat, kən kəmoatol nolən rat rafin. Kən kəmoatolkeike natimnat min rəha netəm pisin. Nolən rat rəhatat təmol məmə netəmim kotətəhau kitat, kən kitat kəmoatətəhau kitat min.^r

⁴Məto nian nolkeikeən ne nəwiran rəha Ughin Iosmegəh rəhatat təmiet-arəpa, ⁵kən in təmosmegəh kitat, məto sənəmə təmol məto-inu kitat netəm ətuatip. !Kəp! In təmosmegəh kitat məto-inu təmasəkkitun kitat. In təmosmegəh kitat nian Narmin Rəha Ughin təmafəl rəkis nolən rat min kən kotaiir wi min, kən Narmin təməwiək-in nikitat.^s ⁶Narmin u inu, Iesu Kristo Iosmegəh rəhatat in suatip məmə Ughin tatətəlmin nikitat tatər lan e nikin agien.^t ⁷In təmol kitat kotətəuatip e niganəmtin e nəwiran rəhan məmə okotahatətə e rəhan nəghatən itəm təmən kəm kitat mə o nian kit kitat kotatig itulin kitat min. ⁸Inu nəghatən kit in nəghatən pahrien.

Kən io ekolkeike məmə onakəgətun wir netəmim lan məmə okotitun wir. Nəgətunən min əh okotasitu e iəfak min məmə rəhalat nətəligən otətətig əskasik əm e nolən natimnat itəm təwir. Nəgətunən min u ilat kotəwir kən okotasitu wir e netəmim. ⁹Məto apəs nəghatən alməl min itəm netəmim koatən tol min-nulan: koatəghat o noanol min rəhalat tuwin muwin miləs tipilat rat agin min; kən moatetet ilat min kən moatən-iəhau ilat min o nipəti nəghatən rəha Lou rəha Moses. Apəs əm nəghatən min u məto-inu okol təsasituən e suah kit ne, kən rəhan nəwiran tikə.^u ¹⁰Okəmə suah kit tatol netəmim koatoor ilat min o nəghatən tol min-nulan, onəkuwin məghat əskasik kəm in kən mən-

p 2:15 1 Tim 4:12 q 3:1 Rom 13:1-7; 1 Pita 2:13-14 r 3:3 1 Kor 6:9-11; Efes 2:1-2; 5:8 s 3:5 2 Tim 1:9; Hip 10:22 t 3:6 Wək 2:17-18 u 3:9 2 Tim 2:14,16

iəhau. Məto okəmə tatol min, kən nakuwin min mən-iəhau min. Okəmə nəmən-iəhau pap mau kəiu, məto in tatəkəike e rəhan nolən, kən otətul-pən isəu ron motapəs.^y ¹¹Məto ik nəkitun məmə suah kit tol min-nulan, rəhan nətəlīgən tərət kən tatol keko-eko, kən matol təfagə rat e niğanəmti Uhgīn. Rəhan əm nolən tatəgətun mə in iol tərət.

Namnun nəghatən rəha Pol

¹²Oekahl-ipinə suah mil u kit, Atemas o Tikikas otimnə mehm ik. Nian otimnə, ik onakəkəike meam-in uəhai əm suatip mə onakimnə mehm io əpəh taon Nikopolis, məto-inu io emolkeike məmə ekuwin matig ikin e nian rəha nətəpən.^w ¹³Kən etəmim kəiu, Apolos ne Sinas u in ienatig e lou,^x ilau katualiwək e rəhalau naliwəkən, məto ik onakasitu elau məmə natimnat rafin rəhalau otəkəike mətətig.^y

¹⁴Rəhatat netəmim okotəkəike motitun wir suatip o nolən wək kən moatol nat itəm təwir məmə ilat kotitun nasituən e netəmim neen itəm rəhalat natimnat təsahmenən. Təsəwirən məmə ilat kotatig əpnəpīn əm.^z

¹⁵Netəm min u itəm itimat ekoatatig koatahl-ipinə nəghatən wir kəm itəmat. Kən ən təwir kəm iəfak min itəm kotalkeike itimat.

Pəs Uhgīn otawte-in rəhan nəwirən kəm itəmat.

---

v **3:10** Mat 18:15-17   w **3:12** Efes 6:21-22; Kol 4:7-8   x **3:13** Ienatig e lou - Suah kit itəm titun wir lou rəha kot, kən in tatəghat rəha netəmim itəm koatuwin e kot.
y **3:13** Wək 18:24; 1 Kor 3:5-6   z **3:14** Efes 4:28